

Fetih Barış Ve Adalettir

– ahmet-ilhan · 11 Temmuz 2009

FETİH BARIŞ VE ADALETTİR

Fetih, Kuran in temel kavramlarından biridir. Müslümanlara mahsus bir durumu ifade eder. Başka milletlerin işgal, istila, sömürü gibi çeşitli anlamlara gelen kelimeleri kullanmalarına karşı, Kuran in fetih kelimesini kullanmasının çok mühim bir yeri vardır. Fetihle cihadın ya da kıtalin aynı anlamda kullanılmadıkları açıktır. İslam in cihada ve kıtal emirlerini de vermesine rağmen müjdelediği fetihtir: "Biz sana apaçık bir fetih verdik" (Fetih 1). Yine aynı surenin 18. ve 27. ayetlerinde de "yakın bir fetih" müjdesine dikkat çekilmektedir. Bu müjdelere geri döneceğiz. Önce fetih kelimesinin sözlük anlamı ile konuyu anlatmaya çalışalım.

Açma, yol gösterme, genişletme, hüküm verme, galibiyet ve zafere ulaşma fethe yüklenen anlamlardır. Terim olarak ise: "Müslümanların bir ülke veya şehir/şehirleri, i'lây-i kelimetullah amacıyla İslam'a açmaları, İslam devleti idaresine almalarıdır." İslamî kaynaklarda Hz. Peygamber ile ashab-i kiram tarafından gerçekleştirilen zaferlerle dolu sefer ve savaşlar için sık sık fetih kavramının kullanıldığı görülmektedir. Bununla amaçlanan yalnız maddî kazanımlar değildir. Çünkü bu kavram, öncelikle ve daha çok insanların aklını ve kalbini İslam'ın hakikatlerine açmak, ikinci olarak da İslam'ın evrensel mesajının önündeki engelleri kaldırmak, insanların aklına ve kalbine ulaşmayı mümkün kılacak ortamı hazırlamak anlamına gelir.

Fetih kavramına böyle bir anlamın yüklenmesinin temelinde Medine'nin savaşız olarak fethedilmesi ve İslam'a kazandırılması vardır. Nitekim konuyla ilgili olarak Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Ülkeler ve şehirler mücadeleyle alınır, Medine ise Kuran'la fethedilmiştir." (Belazuri 1/6) buyurmuştur. Bu fetih, gerçek bir fetihtir. Fetih suresinin müjdelediği Hudeybiye anlaşması da insanların, toplulukların İslam'a karşı oluşturdukları surlara bir kapı açmak olarak değerlendirilebilir. Sürekli çatışma ve savaş halinde olan insanların birbirlerini dinlemeleri ve anlamaları mümkün değildir.

Barış dönemi, duvarlar arkasından değil yan yana ilişiyi gerçekleştirmiştir. Anlaşma da, tarafların birbirinin varlığını tanımaları anlamına gelmektedir. Fetih aynı zamanda, hüküm verme, hâkim olma, yönetme, aralarındaki anlaşmazlıkları giderme, haksızlıkları ortadan kaldırma; cihat ayetinde de geçtiği gibi, zalimin hüküm vermesini giderme, toplumu gerçekten adalete açma biçiminde anlaşılabilir. Mekke'nin fethi(Nasr suresi) yine güç kullanarak ama kıtal olmaksızın gerçekleştirilmesine rağmen, Medine'ye benzemektedir. Fetih adaletle gerçekleştirilmiştir. Önce yönetim gücü elde edilmiş, sonra da adaletle insanların gönlü İslam'a açılmıştır. Sonra da Nasr suresinde buyrulduğu gibi insanlar, topluluklar halinde İslam'a koşmuşlardır.

Elbette ki her fetih, galibiyet ve zaferdir. Ama her galibiyet veya zafer fetihler doğurmamıştır. Yine elbette fetih, barış ve adaletle kazanılmıştır. Ama her fetih, zorlu bir mücadelenin neticesinde gerçekleştirilmiştir. Hudeybiye anlaşmasına gelinceye kadar Müslümanlar, Mekkelilerle defalarca savamsak zorunda kalmışlardır. Eğer Müslümanlar, her defasında hakli davalarını güçle korumak zorunda kalmasalardı, böyle bir barış olmayacaktı, böyle fetihler de olmayacaktı. Hüküm vermeniz için sadece hakli olmanız yetmemektedir, aynı zamanda güçlü olmanız gerekmektedir."Doğrusu biz sana apaçık bir fetih ihsan ettik." (Fetih 1) "Allah sizi, onlara karşı muzaffer kıldıktan sonra Mekke'nin göbeğinde onların ellerini sizden, sizin ellerinizi onlardan çekendir." (Fetih 24) Bu ayetlerin açıklamasında Elmalılı Yazır su açıklamaları yapmaktadır: "Müslümanlar müşrikleri, mağlup edip diyarlarına sahip olmuşlardı. Barış yapmaya müşrikler istekli olmuşlardı. Bu barışla Müslümanlığın dünyada bir devlet olarak varlığı, düşmanları tarafından dahi tasdik edilerek bir anlaşmaya bağlanmış bulunuyordu.

Böylece bu, daha sonra devam edecek fetihler zincirinin başı olmuş, bundan sonraki İslam fetihlerinden her biri bunun altında şubesi sayılacak bir şekilde vaat edilmiş oluyordu ki, surenin başı bunu ilahî bir dille açıklamaktadır. Aslında yine surenin içinde 'yakın fetih' diye işaret edildiğinden bunu pek yakından Hayber'in fethi takip etmiş, sonra da Mekke fetholunmustur." (Hak Dini Kur'an Dili, c: 7, s. 155)Hudeybiye anlaşması müminler için önemli imtihanlarla dolu bir anlaşmadır.

Düşmanın üzerine silahsız gidilmesi, düşmanla karşı karşıya gelip yenilme endişesi, umre yapılmaması sebebiyle Rasulullah'a olan güvenin sınanması, biate çağrılarak Allah ve Resulü için ölüm andı istenmesi, bunların hepsi birer imtihan olarak yasanmış, münafıklar seçilmiş, müminler arasında da tartışmalar yaşanmıştır. Anlaşma maddelerinin Müslümanların aleyhine olması, anlamsa sırasında yaşanan olaylar, anlaşmanın yazılması sırasındaki hoşnutsuzluklar, anlaşma sonrası Ebu Cendel'in Mekke müşriklerine iadesi hep sıkıntıları göstermektedir. Müminlerin umre yapmadan Medine'ye geri dönmeleri de büyük üzüntü doğurmuştur. Bütün bu imtihanların sonunda, bin kişinin üzerinde olan bu mümin topluluğu başarıya ulaşmış, Allah ve Resulüne iman ve sadakatlerini perçinleyerek bir fetih toplumu olduklarını göstermişlerdir. "İmanlarına iman katsınlar diye, müminlerin kalplerine güven(sekinet) indiren O'dur. Göklerin ve yerin orduları Allah'ındır. Allah bilendir, her şeyi hikmetle yapandır." (Fetih 4)Müminleri olgunlaştıran Allah'tır. Bu ancak Allah'a ve Resulüne olan iman ve güvenlerinin bir neticesidir. Apaçık ortaya çıkan sudur:

Allah ve Resulü müminlerle beraber olduğu sürece, müminler için tehlike ve sıkıntı yoktur. Mutlaka galip gelecek onlardır. Herhangi bir endişe veya sıkıntıya gerek yoktur. İbni İshak'ın rivayet ettiği Hz. Ömer'le ilgili bir hâdise, müminlerin imtihanına güzel bir örnektir. Hz. Ömer, Hz Ebu Bekir'e gelerek aralarında söyle konumsa geçiyor: Hz. Ömer Ebu Bekir'e: "Rasulullah, Allahın elçisi değil midir?" diye sordu. Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer'e:

- Evet diye cevap verdi.
- Biz Müslüman değil miyiz?

– Evet.

– Öyleyse niçin böyle bir anlaşmayla müşriklere taviz veriyoruz?

Hz. Ömer bu konuşmayı, Rasulullah'a gelerek On'unla da yapıyor. Hz. Ömer daha sonra şöyle söylüyor: "O gün yaptığımdan ötürü, söylediğim sözlerden korkarak azad ettiğim kölelere, kıldığım namazlara, tuttuğum oruçlara, verdiğim sadakalara hâlâ devam ederim. Ben o gün, söylediğimin iyi olmasını ümit ederek yapmıştım." (Hadislerle Kur'an-i Kerim Tefsiri, c. 13, s.7323)

O gün müminler, imanlarına iman katmış, imtihanları basarmış, gelecekle ilgili müjdeleri hak etmişlerdir. Buradan fethin müminler tarafındaki fotoğrafı ortaya çıkmaktadır. Allah ve Resulü için maldan, candan vazgeçip içtenlikle hareket edebilme olgunluğudur. l'lây-i kelimetullah için tereddütleri, çeliksileri bir yana itip tam bir güvenle yola çıkabilmektedir. Hudeybiye'de müminler nasıl bir niyet ve samimiyet imtihanından geçtilerse, kıyamete kadar gelecek olan müminler de aynı imtihanı yaşayacaklardır. Ortada ne bir ganimet vardır, ne bir dünya menfaati. Sadece ilahî bir davet ve bu davete uyan müminler vardır.

Fetih bir diriliştir. Öldürmek değil, yeniden inşa etmektir. Bireyin kendini yeniden inşası bir fetihtir. Toplumun kendini yeniden inşası bir fetihtir. Kendi kendini inşa etmede zorlama düşünülemez. Bunda bir zorlama yoktur. Kişiyi gönüllü olarak değişime ikna etmek söz konusudur. Bunu karsılar mı bilemeyiz. "İnkilâb" kelimesi böyle bir durumu ifade etmektedir. Fetihle savaş arasındaki ayrılık da belki buradan doğmaktadır. Savaş yok eder, zorlar, tehdit eder; bu yüzden arzu edilmez, acı verir. Fetih var olmaktır, yaşamaktır; bu yüzden sevinç verir. Hz. Ömer'in inkılâbı ile Medine'nin ya da Mekke'nin inkılâbında bir zorlama yoktur. Bu ancak apaçık bir fetihtir; bu, gönüllerin yeni bir hayata açılmasıyla mümkün olmuştur.

Peygamberimiz Mekke'nin fethinden sonra halka şöyle seslenmiştir: "Gidiniz, hepiniz serbestsiniz." Prof. Dr. Muhammed Hamidullah'in Mekke'nin fethiyle ilgili olarak anlattığı iki olay var ki, yukarıdaki görüsün doğruluğuna işaret etmektedir. Birincisinde Peygamberimizle Ebu Süfyan'ın hanımı Hind arasında geçen konuşmadır. Peygamberimiz Hind'de şunları söylemektedir:

–Çocuklarınızı öldürmeyeceksiniz.

–Zina etmeyeceksiniz.

–Hırsızlık yapmayacaksınız.

Bir galibin istediği şeylere dikkat edersek, istenen yepyeni ve aslî fitrata bir uygun bir yaşam tarzıdır. İstlenen kim olursa olsun reddedilemeyecek güzelliklerdir. İstlenen fetihtir, inkılâptır.

İkincisi ise Bilâli Habeşi ezan okurken Attab bin Esid şöyle diyor:

"Allah'a şükür ki, babam şimdi hayatta değil. Şayet o, su zencinin Kâbe'de ezan okuduğunu görseydi

kahrolurdu."

Kısa bir süre sonra Rasulullah onlara affedildiklerini ve serbest olduklarını ilan ediyor. Attab, Peygamberimize koşarak iman ediyor. Biraz önce o sözleri söyleyen kişi, fetih ve inkılâpla bambaşka bir kişi oluveriyor. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, bunu üzerine Attab' a sok edici bir şey söylüyor: "Seni Mekke valisi yaptım." Muhammed Hamidullah şöyle diyor:

"Biliyoruz ki, askerlerinden hiçbirini, Mekke'de garnizon tesis etmek için, bırakmaksızın Hz. Peygamber gayet kısa bir zaman içinde Medine'ye çekilmiş ve Mekke'nin idaresini İslam'ı henüz yeni kabul etmiş bir Mekkeliye bırakmıştı. Bütün bunlar, insan kalbinin nasıl kazanılacağını/fethedileceğini gösteren apaçık vakalardandır." (Muhammed Hamidullah, Hz. Peygamberin Savaşları, s.109-125)

Bütün bunlardan anlaşılıyor ki fetih, ancak niyeti fetih olanların, kendilerini fetih toplumuna dönüştürenlerin, Allah'ın müjdesini hak edenlerin ulaştıkları bir zaferdir.

Allah'ın fetih müjdesi çağların ötesine, tüm müminleredir. Müminler kendi durumlarını değiştirmeden, Allah durumlarını değiştirmeyecektir. Müminlerin kendi inkılâpları büyük cihadı kazanmaları ve kendi fetihlerini gerçekleştirmeleri halinde, dünya yeni fetihleri ve mutlulukları yasayacaktır. Günümüz insanlığının beklediği fetih yakındır